

Zajímavosti z okolí Podhory

Obce Zádub-Závišín včetně místní části Milhostov a obec Vlkovice s místní částí Martinov mají dlouhou společnou historii spojenou s nedalekým klášteřem premonstrátů v Teplé. Je velice pravděpodobné, že zdejší kraj byl osídlen již v 10. století. V té době zde žili tepelští Chodové, kteří chránili českou hranici. V srdci tohoto území se vypíná vyhaslá sopka Podhora.

Vlkovice – historie v souvislostech

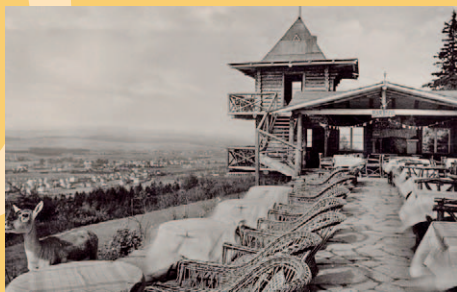
Obec Vlkovice leží na staré zemské stezce, která vedla z Dolního Žandova přes Úšovice do Ovesných Kladrub a Teplé. Obec vznikla na konci 12. století při osidlování Tepelska v hroznatovské době.

Až do vybudování nových cest a rozvoje Mariánských Lázní v 19. století byly Vlkovice důležitou obcí, protože ležely na zemské stezce. To svědčilo obchodu, ale také přinášelo nepříjemnosti, protože tudy táhla vojska a obec často rabovala. Hlavní obživou místních bylo vždy zemědělství.

Vlkovice patřily pod pístovskou farnost a byly až do roku 1848 (zrušení vrchnostenského poměru) v majetku tepelského kláštera. V Pístově stojí slavný poutní kostel.

Vlkovičtí se proti pánům z Teplé nejednou vzbouřili, nejprve v dobách husitských v 15. století. Poté přešla řada obyvatel na protestantské vyznání, avšak v 16. století byli tito občané pod pohrůžkou vyhnáni z obce a konfiskací majetku nuceni ke katolické víře. V 17. století se zdejší obyvatelé vzbouřili proti robotě.

Zajímavostí je, že z Vlkovic pocházel první rychtář nově vzniklé obce Mariánské Lázně (1812). V té době se Vlkovice rozrůstaly a měly i vlastní školu. Na konci 19. století byla vybudována trať z Mariánských Lázní do Karlových Varů, což přispělo k rozvoji obce. Ve 30. letech 20. století tu byla dokonce zoologická zahrada, jediná v širokém okolí. V tu dobu obec dosáhla vrcholu svého rozvoje a žilo zde 233 obyvatel. V původně slovanské obci se za osm století obyvatelstvo vyměnilo. Za druhé světové války byla většina obyvatel německé národnosti a polovina obyvatel byla po jejím skončení vysídlena.

Zádub-Závišín – historie v souvislostech

Obě obce, dnes spojené v jednu, patřily stejně jako Vlkovice do majetku tepelského kláštera. První zmínky o obci jsou ze 13. století. Existuje i neověřená legenda, že na dně dnešní nádrže Podhora jsou dávnověké kolové stavby, poukazující na mnohem starší osídlení. Tyto archeologické nálezy měly být prozkoumány za první republiky, ale k tomu nedošlo a po druhé světové válce byly tyto historické pozůstatky zaplaveny nově zbudovanou vodní nádrží Podhora, která je dnes zdrojem pitné vody pro široké okolí.

Stáří obcí můžeme odvodit i podle názvu. Nejstarší obce mají koncovku –ín (Kramolín, Závášín), později založené mají koncovky –ov (Pístov, Bezvěrov, Rájov), nebo –ovice (Vlkovice, Ušovice).

Obě obce vykazují charakter typických okrouhlic s osmi statky kolem kruhové návsi, což je důkazem slovanského původu osídlení. Místní se živilo jednak zemědělstvím, ale díky blízkosti Podhory i hornictvím. To se ovšem nerozvinulo tak intenzivně, jako v jiných částech Mariánskolázeňska a Slavkovského lesa.

Historie výbojů proti vrchnosti je v podstatě totožná se sousedními Vlkovicemi. Stejně tak obyvatelstvo v těchto obcích bylo nejdříve české, později německé a po skončení druhé světové války opět převážně české. Vyznání v posledních stoletích bylo převážně katolické. Obce spadaly pod farnost Ovesné Kladruby.

V 19. století se v obci začaly budovat výletní a zájezdní hostince pro návštěvníky z nedalekých Mariánských Lázní. V té době existovalo v Zádubu torzo památné tisícileté lípy, která prý měla v obvodu 29 m a do její dutiny se vešlo 45 osob. Lípa stávala v místech dnešního zádubského rybníka. Několik let sloužil pařez této lípy při místních slavnostech jako taneční parket.

Podhorní vrch

Podhorní vrch je vyhaslou sopkou, v minulém století se zde těžil čedič. Podhora je zajímavá jak geologicky, tak botanicky. Na jejím vrcholu roste díky nadmořské výšce jiná vegetace. Je nejvyšší horou Tepelska a je odtud nádherný výhled na celé západní Čechy. Podhora se stala oblíbeným výletním místem hostů z nedalekých Mariánských Lázní, a to zejména na začátku 20. století. Na Podhore se dostanete pouze pěšky, na vrchol vás dovede žlutá turistická trasa.

Milhostovské mofety

Vývěry plynu jsou dodnes důkazem dřívější vulkanické aktivity zdejšího regionu. Mofety – výrony plynu – jsou v okolí Mariánských Lázní relativně běžné. V přírodní rezervaci Milhostovské mofety naleznete 5 informačních tabulí, které vás seznámí s detaily tohoto úkazu. Najdete je na žluté turistické trase, vedoucí z Milhostova do Pístova. Z Milhostova je to 1,5 km, pokud půjdete z Podhory, je cesta dlouhá necelé 4 km.

Praktické tipy

Doporučené památky a zajímavosti doporučujeme projet na kole, uvidíte tak maximum zdejší kouzelné krajiny.

V zimě bývá na Tepelsku dostatek sněhu, takže v okolí Zádubu a Závášína jsou udržované běžecké tratě. Když už zde budete, určitě si udělejte i výlet do nedalekého opraveného kláštera premonstrátů v Teplé, který byl po dlouhém staletí centrem rozvoje Tepelska a části Mariánskolázeňska.

On-line mapa zajímavostí z letáků Mariánskolázeňska zde: <https://mapy.cz/s/1gDil>

Zdroj: Archiv Mariánskolázeňska, Hamelika RŠ, www.zadubzavisin.cz, www.marianskolazensko.cz

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

www.marianskolazensko.info

Projekt byl realizován za přispění prostředků státního rozpočtu ČR z programu Ministerstva pro místní rozvoj.